

RÉSZLET AZ AZONOS CÍMŰ REGÉNYBŐL

Ötödik fejezet

Megjön a kedve, ha vár a keddre – ezt dúdolgatta Szebeni Miska, miután leszállt az autóbusról. A busz lassan elpöfögött a falu irányába, ő pedig ott állt a kereszteződésben. Gyerekkorában szerette a reklámokat, akkor még nem kellett lehalkítani miattuk a tévét. Vállára vette a sporttáskát, az árnyéka minden mozdulatát utánozta. A feje a távolban feküdt, a bekötőúton. Alig kellett megmozdítania ahhoz, hogy imbolyogni kezdjen. Csak enyhén az oldalára billent, és a felsőteste máris eltűnt az útról. Biccentett, és a feje már ott se volt. Begurult az ároksorra, a bokrok közé. Egy fej a bokrok között.

Ruganyosan lépkedett, a tornacipője talpába beépített légbuborékok szinte repítették. A cipőt tíz éve vette a lengyel piacon, de azóta is egyben volt, még a varrása sem szakadt el. A hangárok felől hűvös szél fújt, összehúzta a cipzárt a kardigánján, fejére húzta a kapucnit. Közeledett a telephez, az őrbódé ablakán megcsillant a napfény. Lótrágya, marhatrágya, vizeletszag, klórszag. A műanyag, a gumi illata. Rozsdásodó rácsok, zsírfoltos üvegek. A kulcsosomó zörgése. Árnyak a folyosón, a kiserdőben. Péntekig megbolondul, felkötöti magát az istálló gerendájára, vagy mindenkit lelő az intézetben, keddenként ezt érezte.

Menetrend szerint két autóbusz állt meg a kereszteződésnél, az egyik reggel, a másik délután. Ha egy busz ezenkívül csikorgó kerekkel leállt, Mátár Pista tudta, hogy idegen jött a telepre. De a sorompóhoz elég volt tizenöt perc múlva kimennie, onnan még akkor is csak a bekötőúton közeledő alak sziluettje látszódott. Most azonban nem idegen érkezett, ez Szebeni Miska napja volt. Nem volt nehéz felismerni a járásáról.

*

A telepen lakók közül senki sem érintkezett szívesen az intézetiekkel. Legfeljebb bort adtak el nekik, vagy elcseréltek velük valamit. Az ápoltak évente többször kaptak ruhacsomagot, de nem volt szükségük annyi nadrágra, cipőre. Mindenki pizzában, papucsban járkált egész nap. Ha télen fáztak, két pár zoknit húztak a lábukra, magukra tekerték a pokrócot. Inkább alkoholra cseréltek mindent. Egy liter borért bárkinek odaadták a nadrágjukat, a bakancsokért még többet kaptak.

Az intézet korábban öregek otthonaként működött, erre a sírok emlékeztettek a kert végében. Később a gondozók a sírokra hordták a lehullott faleveleket, már csak a fejfák látszottak ki a rothadó ingoványból. Az alsó szinten működött a konyha, ott voltak az irodák és a raktárak. Az emeleten kétágyas szobák álltak egymás mellett, mindegyikhez tartozott egy rácsos erkély. A felügyelők akkor szereltették fel a rácsokat, amikor valaki kizuhant a lebetonozott udvarra. Nyúzó Lajos volt az, a telepen csak nyápicnak hívták. Eltört a keze, lába, gerince, de nem halt meg. A felügyelők évekig tologatták szitkozódva a magatehetetlen férfit a folyosón. Sosem derült ki, hogy szándékosan ugrott-e le az erkélyről, vagy csak kiesett.

A gázpalacktároló, a szántóföld, a bolt, ez volt a kilátás az ablakból. Az intézetiek inkább a tévéképernyőt bámulták egész nap. Aki tudott, néha sétált egyet a telepen, de a legtöbben csak a boltig csoszogtak el. A telepen lakók bolondnak tartották mindnyájukat. Csak Irénke vette őket komolyan. Egyszer süteményt vitt a konyhára, máskor jelenetet rendezett. Már megint elvittek, megerősakoltak ezek az iszákosok, kiabált a kerítésen túlról, mezítláb, pongyolában. Aztán jött Bakó Feri, erre mindenki behúzódott az erkélyről. Nem akarták látni, hogyan húzza végig az úton Irénkét, elég volt azt hallani is.

*

Sóderhalmok és panelelemek között játszottak. A labda állandóan begurult a gödrökbe. Bújócskáltak, a kiszámoló egy drótkerítésnek támaszkodva próbált lesni. A legjobb búvóhely a lépcsőház feljárója alatti beszögellés volt. Ha valaki mozdulatlanul maradt a sötét sarokban, senki sem vette észre. A lépcsőházi ablakokon fekete szigetelőszalag. Délután a nap nem süttött be a folyosókra, a kihalt házakban bolyongtak, ijesztgették egymást. Esténként csak néhány ablakban gyulladtak fel a fények. A félig elkészült házak mellett óriási kábeltartó kerekek álltak, kitámasztva. Négykézlábra ereszkedve át lehetett kúszni a betonhengereken. Látszott a fény az alagút végén. Minden héten új lakók érkeztek, teherautóval, utánfutóval. Szóltanul méregették egymást, amíg valaki rá nem köszönt a másikra.

A huzat összeköcolta a haját, porszemek vágtak a szemébe. A fejét kidugta az ablakon, csípte az ellenszél, égette az arcát, könnyezett. Majd megsüketült a zajtól. Erdősávok, szántóföldek, elszórt tanyák mellett robogtak el. Vágyakozva nézte a virágágyásokat, a tyúkokat az udvaron, a mezőkön néha őzeket is látott. Néhány faluban megálltak. Az állomáson húsleves illata szálldogált, a bakter vigyázzba állva várta a vonatot. Szebeni Miska integetett neki, a bakter tisztelgett. Irigylte a vasutas egyenruhát, az csillogó gombokat, a díszfelvarrásokat a galléron, de legfőképpen a tányérsapkát, a közepére varrt vörös csillaggal. Az apja feladta rá a sajátját, amikor elvitte magával a mozdonyra. Azt is engedte neki, hogy megnyomjon egy gombot vagy pedált. A játszótéren aztán ragacsos kézzel mesélte, hogy ő szólaltatta meg a mozdonykürtöt.

*

Letörölte a műanyagterítőt. Letörölte róla az odaszáradt májkrémet, aludtjejet. Valaki egyszer lekaparja róla a piros kockákat is. A legyek asztalról asztalra szállidostak. A tányérok és ételhordók peremén dörzsölték össze mellső lábaikat. Néhány hét alatt telezabálták magukat a konyhán, aztán a földre zuhantak, és nem tudtak többé felszállni, csak járkáltak körbe-körbe. Vagy az ablakszárnyak között rekedtek, halálra égette őket a nap, megfulladtak. A patkányokat könnyen ki lehetett irtani, élvezettel falták fel a mérget. Csak a varjakkal nem tudtak mihez kezdeni. A mérget elkerülték, a döglött patkányokhoz sem nyúltak. Ha meglátták a puskát, azonnal elreptültek. Naplemente után aztán újra ott voltak a telepen, a kastélyparkban, az intézet előtti fák, a kiserdőben, mindenütt. Elhúzta a függönnyt, kinézett az ablakon. A bolt előtti padon a herceg és a tündöbajos ült, Pók Lalival beszélgettek. Az intézetiek félliteres palackokat szorongattak a kezükben, néha belekortyoltak. A flakonra ásványvizet címkét ragasztottak, de vodka volt benne. Szebeni Miska hamar rájött a csalásra. Nem értette, hogy az emberek miért költik ásványvízre a pénzüket. Aztán feltűnt neki, hogy milyen lassan ürülnek ki a palackok. Amikor pedig beleszagolt az egyik üvegbe, rögtön megcsapta az alkoholszag. Visszaült az íróasztalhoz. Megbökte az egeret, a monitor felvillant. Sziklás tengerpart, a háttérben naplemente. A napfény

keresztülhatolt a függönyön is. Még tíz perc, hat órára beszéltek meg, hogy csevegnek egymással. Az egeret kattogtatta, az alkarjáról csöpögött a verejték, megtörölte a homlokát. A monitor jobb alsó sarkára meredt. Aztán a szántóföldre. Kavargó csillámpor a napfényben. Felgyorsult szívdobogás.

*

Az anyjáról kevés emlékképe maradt. Az egyikben felveszi az ölébe, ringatja, becézgeti, nyugtatgatja. Letörli a könnyeket az arcáról, ő pedig lassan abbahagyja a sírást. A nap vakít, a beton éget. Még most is érzi az anyja illatát, a meleg, puha bőrt, amihez olyan jó volt hozzásimulni. Szebeni Miska mindenképpen szerette volna megnézni a vándorcirkusz előadását. Lenyűgözte a reklámtábla a vicsorgó fekete párduccal és a majmokkal. Ehhez képest a városzéli parkolóban csak egy láncrea vert elefánt dülöngélt tébolyultan előre, hátra. A fekete párduc a ketrecben aludt, a majmokat nem is látta. Az előadás a tűznyelő mutatóványával kezdődött, de már akkor szeretett volna hazamenni. Aztán porondra léptek a bohócok, és az egyik éppen őt akarta színpadra hívni. Aranyos kicsi fiú, harsogta a fehérre meszelt arcú, piros parókás férfi, Szebeni Miska pedig hisztérikusan sírni kezdett.

Az anyját néhány hónap alatt elvitte a rák. Egyszer még látta a kórházban, csonttá soványodva. Nemsokára hazamegyek, kisfiam, súgta neki az anyja, a könnyei közben belefolytak Szebeni Miska fülébe. Éppen tízéves volt, amikor ott állt az anyja sírjánál a temetőben. Nagyon jól tudta, mit jelent a halál. A koporsót leengedik a mélybe, rászórják a földet, elegyengetik, koszorúkat tesznek a sírra. Az anyját eltemetik, ott marad a föld alatt, soha nem jön vissza. A pap hosszan beszélt, nem értette. Az emberek sírtak körülötte. Aztán az apja kézen fogta és hazavitte. A lakásban zakatolt a szovjet hűtőszekrény, nem találták a helyüket. Az apja mesét mondott neki, fotókat mutatott neki mozdonyokról. Az anyjáról egyetlen fényképük sem maradt.

*

A nap egyenesen a szemébe sütött. Halványpiros pötty a szürkülő égbolton. Mint egy rajztablán. A fák koronája fölött. A főútról jobbra fordult. Az ösvényen régebben traktorok is jártak, de a keréknyomokat már benőtte a gaz. Cserjés, akácfás terep, néhány rókakotorék. Ráérősen gyalogolt. A szatyrot a mellkasához szorította. Nem merte lóbalni, félt, hogy leszakad a füle. A kiszáradt gémeskút mellett autógumik, törött tetőcserepek. Lebetonozott placcok, egy fóliasátor váza. Szakadt nejlónmaradványok a műanyag rudakon. A térdig érő gazban befőttesüvegek, rozsdásodó vascsövek és egy citromsárga vándor. A gémeskúttól már látszott az épület. Keresztülszúrta a nap, az ablakában halványuló fénynyaláb.

Nemrég bukkant rá az elhagyott tanyára. Ideális hely, távol a teleptől, fákkal körülvéve. Először a háztetőt foltozta be. Addig válogatta a cserepeket, amíg az utolsó lyuk is eltűnt a tetőről. A festésre nem pazarolt időt. A vályogfalakról levált a vakolat, néhol a szalmaszálak is átütöttek az agyagon. Kitakarította a konyhát, talált néhány használható edényt, tányért, kanalat. Lesúrolta a zsírt a csempékről, egy hét után ragyogtak a fekete és fehér kockák. Az udvaron szétdobált lécekből összeszögelt egy konyhaasztalt, sámlikat, polcot. Feltakarította az egyik szobában. Kiürítette, kimeszelte. Nem maradt benne semmi, csak ő. Aztán szerzett pokrócokat, gyertyákat. Később kerített egy matracot is, az intézetből lopta. Megvárta, amíg Tatár Pista őrjáratra indul, azután kicipelte a tanyára. Most már le lehetett feküdni. Nem kellett szégyenkezni senki előtt. Nem kellett a puszta földön hemperegniük.

*

Először a tüdőbajos lett rosszul. A tévéhíradó alatt kezdett köhögni, de eleinte csak leintették, a hátát ütögették. Akkor ijedtek meg, amikor összehányta magát, és rángatózni kezdett a padlón. A herceg indult el megkeresni az ápolókat. Mire visszaért, már többen is émelegtek, zsidbadt a karjuk, folyt a nyáluk. Mind meghalunk, mind meg fogunk halni, ordibálta az egyik ápoló, aztán kirohant a folyosóra. Aki magánál volt, segíteni próbált a társainak, a féllábú a tüdőbajos fejét tartotta, nehogy megfulladjon. Csak Nyúzó Lajost hagyták hidegen a történések. A tévéhez kormányozta magát, és felhangosította a készüléket. Aztán kényelmesen elhelyezkedett a tolokocsiban. Elkezdődtek a sporthírek, egykedvűen nézte a gólösszefoglalót.

A féllábú az erkélyről figyelte, ahogy a mentőautók a tanya felé közelednek. Az egyik a kereszteződésnél majdnem felborult, a kerekei megcsúsztak a salakon. A bekötőúton lekapcsolták a szirénákat. A sofőrök nem ismerték az útszakaszt, egyik kátyúból a másikba hajtottak. Tatár Pistára várniuk kellett, az éjjeliőr alsónadrágban lépett ki az őrbódéból. Egy kézzel tekerte le a sorompót, a másikban a cigarettáját tartotta. Meztelen háta csillogott az izzadságtól. A kocsik az intézet udvarára parkoltak le, a mentősök berohantak az épületbe. A telep egy pillanatra megint olyan csendes és üres lett, mint máskor. Csak a mentőautó kék fényei villogtak a szürkületben, visszaverődtek a sötét falakról, a sötét égboltról, az emberek sötét szeméből. Aztán dübörgő léptek, becsapódó ajtók, kiáltások. A mentősök négy embert vittek el. Egyikük órák óta eszméletlenül feküdt az ágyán. Már ebédelni sem ment le a konyhára, de senkinek sem hiányzott.

*

A kupacba hordott falevelek évtizedek óta az intézet udvarán rohadtak. A fenyőfák ágai között nem hatolt át a fény. A szél sem tudta felfrissíteni a levegőt, nyáron is párás, nyirkos hideg ült az udvarra. A talpuk alatt besüppedt a föld, faleveleken, tűleveleken jártak, kopott bársonyszőnyegen. De az intézetiek egyre ritkábban merészkedtek sötétedés után az udvar végébe. Szellemeik kísértének a síroknál. Ezt suttozták egymás között, pedig csak kóbor kutyák és denevérek kergetőztek a fejfák körül. Az épületben is hallani lehetett a vinnyogásukat.

A társalgóban ültek, a neonlámpa vakító fénye alatt. A televíziót lehalkították, de egyiküknek sem volt kedve megszólalni. Csak bámulták a képernyőt. A műtőasztalon leopárd hevert, csövek lógtak ki a szájából. Leborotválták a szőrt a hasáról. A gólya lábát damil szorította el, az ujjai felpuffadtak. Egy ketrecben feküdt. A rinocéroszbébi cumiból ivott. A gumicsizmás állatgondozónő mosolygott. Ezt a szőkét én is megszopogatnám, szólalt meg valaki. Egyiküknek sem volt kedve nevetni. A féllábú köhintett egyet, Nyúzó Lajos alatt megnyikordult a tolokocsi.

Szebeni Miska kikapcsolta a számítógépet. Bezárta az épületet, végigjárta a folyosókat. A konyhaablak előtt mintha elsuhant volna valaki, de lehet, hogy csak képzelődött. Bárhová nézett, a csevegőablakot látta maga előtt, ahogy sárgán villog. Új üzenet. A jelzőhang ott pittyegett a fejében, nem is akarta kiverni belőle. Még akkor is hallotta a pittyegést, amikor a telefon kicsengett a kórházban. Az ügyeletes orvos lassan beszélt, a mérgezés szó előtt szünetet tartott. Hárman jobban vannak, de a negyedik még mindig nem tért magához.

*

Az esőcseppek az ablakpárkányon kopogtak. Az ágyon feküdt, géppuska-sortűzben. Hason fekve nézte a férfit, nem gondolta volna, hogy ennyire fájni fog. Mozdulni sem tudott, a karjai elernyedtek, a lába zsidbadt. Azt hitte, sosem érkezik el ez a pillanat. Nem ilyennek képzelte. Azt remélte, hogy végre megfeledezhet önmagáról. Feloldódásra várt, lebegésre, élvezetre. Ehelyett csak

egymásnak feszültek. Test a testnek, hús a húsnak. És ő volt a gyengébb. A férfi a nadrágjába bújít, felhúzza a cipzárt. A fogak szorosan egymáshoz kapcsolódtak, az inggombok megtalálták a lyukakat. Menned kéne. A férfi nem szólalt meg, de ahogy állt, az mást nem jelenthetett. Mégsem tudott megmozdulni, csak a falat bámulta. A világoskék tapétát, a tűzpiros sportmotort a falinaptáron. Aztán kinézett az ablakon. Szemközt panelépület. A tetején parabolaantennák. Szebeni Miska tizenkilenc éves korában csókolózott először fiúval. Késő este sétáltak ki a strandra, amikor már mindenki elment a diszkóba. A holdfény a víz felszínén tükröződött. Előbb köveket dobáltak bele, majd összébújtak. Másnap annyira szégyelltek magukat, hogy nem is köszöntek egymásnak. A nagyanyja kedvéért lányokkal randevúzott, az egyiket haza is vitte. De a nagyanyjának nem tetszett, a lány lakkozta a körmeit, cigarettázott. Szebeni Miska szerelmes akart lenni, de ha csak erre gondolt, még inkább egyedül érezte magát. Szerintem te homokos vagy, mondta neki néhány héttel később a lány. Homokos, ez a szó visszhangzott a lépcsőházban, a fejében. Néha percekig ismételtette magában, hátha akkor nem ismer rá, hátha elfelejti, mit jelent. Aztán feladott egy újsághirdetést, és postafiókot nyitott.

*

Szebeni Miska cigarettára gyújtott, pedig nem is dohányzott. A keze remegett, az első gyufaszálat kettétörte, csak a harmadikkal tudta meggyújtani a cigarettát. Köhögött, megszedült. Nyugtatni akarta magát, ehelyett kalapálni kezdett a szíve. Fel kellett állnia, ment néhány métert a sötét udvaron. A gázpalacktárolóig és vissza. Belelépett egy tócsába, pedig napok óta nem esett eső. Suttogva káromkodott, szájában a cigarettával. Aztán lerogyott a padra. Mindig ez volt a legnehezebb, az első találkozás. A padból hiányzott az egyik keresztléc, a fémvázból kiálltak a tartócsavarok. Félt, hogy egyszer a hátába fúródik a rozsdás csavarfej. Meg sem mozdult, úgy ült az intézet falának támasztott padon. A csillagokat bámulta, amikor neszezést hallott a kiserdő felől. Egyre közeledő lépéseket. Aztán a lány előbukkant a sötétből, fehér ruhában, csillogó fekete hajjal. Szandra volt az. A lány csak akkor vette észre, amikor már majdnem odaért hozzá. Megállt, de nem ijedt meg. Úgy jársz itt, mint egy szellem. Aludnod kellene. Szebeni Miska suttogott. Nem először látta éjszakánként az intézet udvarán a lányt. Egy más mellett ültek. Szebeni Miska Szandra combját nézte. A lány hamvas, puha bőrét, vékony csuklóját, a horzsolásokat a térdén. Szandra felhúzza a lábát a padra, a kezét a lábszára előtt összekulcsolva guggolt. A lábujjairól lekopott a piros körömlakk, a körmei alatt megfeketedett a pizok. Előre, hátra, dülöngélt, némán, lassan. És közben úgy mosolygott, mint aki előtt senkinek sem lehetnek titkai. A teste törékeny volt, de a szeméből erő sugárzott. Szebeni Miska kezdte megérteni, miért üldözi őt mindenki a telepen. Itt azt mondják, te törted be Pongrácz Béla autójának a szélvédőjét, szólalt meg váratlanul az ápoló. Nem ismerte meg a saját hangját. Nem is akart megszólalni. Szandra sem, csak mosolygott tovább.

*

Húszerce állt a kereszteződésben. Megvárta, amíg Tatár Pista, puskával a vállán, eltűnik a kiserdőben. A telep felől fúj a szél, a kereszteződésig rohant, az út menti fákig, a törzsek közt süvített, zörgette a száraz lombokat. Végre feltűntek az autó reflektorai. Aztán megállt mellette a kocsi, kék vagy sötétszürke, nem tudta megállapítani. Beszállt az anyósülésre. Erős szag csapta meg az orrát. Az óceán lehelete, ez volt a légfrissítőre írva. A férfi szemüveget viselt, borostásan érkezett. Az internetre feltöltött fotókon jobban mutatott. Befordultak az ösvényre, az autó csendesen követte a traktornyomokat. Zihált, szuszogott. Ahogy lélegzett, az áramlat meglegyintett egy pamutszálat. Kifújta a levegőt, a pamutszál a levegőbe emelkedett. Aztán lassan visszatekeredett a matracra, belesimult. Hason fekve nézte a padló repedéseit, a hajszálereket a parkettán. A gyertyák fénye halványult. Az ablakon túl a csillagos égbolt. Az égbolt hullámzott, bele is szédült. A puha matrac minden mozdulatukat felerősítette, rángatóztak. Nem volt mibe kapaszkodnia, fázott. Téltre be kell üvegezni az ablakokat. A gyertyákat átvitték a konyhába, a viasz közben a kőre csöpögött. Szebeni Miska előkotort két poharat, szódát töltött a férfinak. Amikor a férfi nem figyelt oda, kiöblítette a száját. Mosolygott, pedig néha a sírás kerülgette. Az interneten minden könnyebb volt, nem kellett magáról vagy a munkájáról beszélnie, csak a szexről. A férfi türelmesen hallgatott, ritkán szólalt meg a maga megnyugtató hangján. Sokáig beszélgettek, lassan haladtak. Az épület előtt még átölelték egymást. A férfi beindította a motort, Szebeni Miska felvitte a matracot a padlásra. A létrán állva látta, ahogy a hátsó lámpák vörös fényei ugrálnak a bokrok között. Eszébe jutott a sárga lobogás, a nagy tűz, az égett bőr szaga. Tatár Pista kézikocsija a hajnali derengésben.

Kategória: vers, próza

Denumire autor: Kiss Tibor Noé

Látó Szépirodalmi Folyóirat